

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KSO/2004/72

BETREFT: Secundair onderwijs: Bijdrage voor elektronische betaalsleutel.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 01.09.2004

1.2 Verzoeker

ouder van een leerling.

1.3 Antwoordende partij

Vrij Katholiek Secundair Onderwijs

1.4 CZB

- Ontvangst van de vraag op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur via mail op 01/09/2004.
- Bij mail van 16/09/2004 en bij brief van 24/09/2004 is respectievelijk de verzoeker en de antwoordende partij geïnformeerd over de zittingsdag.
- De antwoordende partij stuurt met een schrijven van 29/09/2004 het schoolreglement op en meldt aanwezig te zullen zijn op de zitting van 04/10/2004.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

Sinds eind vorig jaar heeft de school een nieuw systeem willen invoeren van elektronische betaalkaarten/sleutels die het gebruik van contant geld op de school moet uitsluiten.

Ouders betalen 20 euro waarborg voor de aanschaf van een elektronische betaalkaart. Die waarborg wordt terugbetaald in principe na 6 jaar studie bij het verlaten van de school. De ouders hebben nadien de mogelijkheid om geld te storten op de rekening van de school. Met dit geld kan de leerling dan contante betalingen doen voor aankoop van drank of middagmalen en eveneens voor de aanschaf van cursusblokken/notablokken met de hoofding van de school. Vorig jaar werd er een bedrag van 20 euro waarborg en 5 euro provisie voor de rekening aangerekend via de normale factuur die periodiek opgestuurd wordt aan de ouders.

De betrokken ouder stelt het volgende:

Praktisch: mijn kinderen worden elke middag afgehaald en nemen de maaltijden thuis. Drinken is voor mij niet nodig tijdens de lessen. Wat blijft over: aankoop van cursusblokken van de school: dit kan toch perfect op de factuur zoals de andere aankopen van schoolboeken?

Principieel: de school "verkoopt" dit nieuwe systeem met de verklaring dat ze het contante geld op school wil vermijden (zeer lovenswaardig) en dat ze de kinderen willen leren omgaan met nieuwe betaalsystemen.

Bovendien stelt de betrokken ouder dat de school een eenvoudig systeem van financiering wil vinden: 20 euro op de rekening + 5 euro provisie maal het aantal leerlingen geeft al een mooi bedrag op de rekening van de school waarmee kan gewerkt worden en waarvoor gedurende 6 jaar intresten kunnen opgestreken worden.

De school stelt dat de betrokken leerling niet op school kan blijven als hij de sleutel niet betaalt. Dit zou immers betekenen dat de ouders het reglement niet aanvaarden want hierin staat vermeld dat de betaalsleutel verplicht is.

De bijdrage voor een betaalsleutel is ondertussen opgenomen in het schoolreglement. Maar daarin is ook opgenomen dat de ouders een lijst moeten krijgen met financiële bijdragen die kunnen gevraagd worden maar die lijst heeft betrokken ouder niet gezien. Voor geen enkele van zijn kinderen trouwens.

Is dit volgens de reglementeringen toelaatbaar?

3. STANDPUNTEN ANTWOORDENDE PARTIJ

Het is de bedoeling dat contante betalingen voortaan op school uitsluitend gebeuren op elektronische wijze.

Vanaf 1 september 2004 is elke leerling verplicht om een elektronische betaalsleutel aan te schaffen. Deze sleutel is zowel aan de buitenzijde als via een ingebouwde chip gepersonaliseerd. Aan elke sleutel is ook een persoonlijk rekeningnummer gekoppeld. Op dit rekeningnummer kan geld geplaatst worden. Met dit geld kan de leerling alleen betalingen doen op school. De ouders schrijven dus het gewenste bedrag over op een rekening van de school en vanaf het ogenblik dat dit bedrag op de schoolrekening komt, is het ook voor betalingen met de sleutel beschikbaar.

De school vraagt een waarborg van 20 euro voor het gebruik van de sleutel. Deze waarborg wordt teruggegeven aan het einde van de loopbaan op de school. De aanmaak van de sleutel kost 14 euro

Naast de waarborg betaalt elke nieuwe leerling een eenmalig startbedrag van 5 euro. Deze som wordt dan op de sleutel geplaatst.

Het invoeren van het gebruik van een elektronische betaalsleutel in uitvoering besproken in de participatieorganen. In het schoolreglement staan alle gegevens rond de betalingswijze met de elektronische betaalsleutel duidelijk vermeld. Het schoolreglement bevat ook een gedetailleerde bijdragenlijst.

Indien er problemen ontstaan bij het gebruik van deze betaalsleutel kunnen de ouders steeds telefonisch terecht bij de directie.

4. ZITTING COMMISSIE

4.1 Datum en uur

4 oktober 2004, 13u.30

4.2 Kamer

Kamer bevoegd voor secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs, volwassenenonderwijs, centra voor leerlingenbegeleiding

4.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met en artikel 3 van het ministerieel besluit van 27/09/2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

Walter Cools, Paul De Winne, Etienne Becuwe, Jean Dujardin.

4.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

directeur KSO

5. ADVIES VAN DE COMMISSIE

5.1 Regelgeving

* Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966. Artikel 13. De Lid-Staten maken het middelbaar onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor ieder beschikbaar en algemeen toegankelijk.

* Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989. Artikel 28 bepaalt dat de Lid-Staten het recht erkennen van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, ervoor zorgen de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen voor ieder kind, beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

* Grondwet. Artikel 24 bepaalt dat de toegang tot het onderwijs kosteloos is tot het einde van

de leerplicht (basis- en secundair onderwijs).

* Wet van 29 mei 1959 betreffende wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving. Artikel 25.

De kosten van het onderwijs, verstrekt in de inrichtingen of afdelingen voor onderwijs, tot stand gekomen door openbare of private personen, vallen ten laste van de schoolbesturen.

Aan de inrichtingen en afdelingen van inrichtingen voor basis-, secundair-, normaal-, technisch- en kunstonderwijs die aan de voorwaarden voldoen, verleent de Staat weddentoelagen en werkingstoelagen.

* 13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

In het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de participatieraad of de schoolraad bepalen schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. Deze regeling wordt schriftelijk aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen meegedeeld.

5.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

5.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving.

5.4 Advies

Internationale verdragen, de grondwet en de regelgeving secundair onderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde secundair onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Er kan een bijdrage gevraagd worden aan de ouders, mits de regeling gevolgd wordt inzake overleg en informatie.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling binnen het leerplichtonderwijs aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

De conclusie is dat er in het secundair onderwijs geen absolute kosteloosheid bestaat, wel kosteloze toegang. Voor onderwijsactiviteiten mogen aan ouders en meerderjarige leerlingen bepaalde kosten worden doorgerekend. Het is evident dat het om effectieve, aantoonbare en verantwoorde kosten van goederen en diensten moet gaan die in evenwichtige verhouding staan tot de eigenheid en de doelgroep van het secundair onderwijs.

De Commissie is van oordeel dat de school aan de ouders geen willekeurige bijdragen mag vragen. Het aanrekenen van kosten in de bijdrage dient reëel te zijn: enerzijds in overeenstemming met de door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds voor goederen of diensten waarvan de betrokken leerling gebruik heeft gemaakt.

De betrokken school werkt met een elektronische sleutel waarvoor een waarborg gevraagd wordt van 20 euro die achteraf terugbetaald wordt. Het schoolbestuur verzekert de aankoop (14 à 16 euro), onderhoud, herstel en verdeling van de sleutel. In dit verband worden er geen andere bedragen opgevraagd door de school.

De Commissie stelt dat de waarborg een eenmalig bedrag is, waar kosten tegenover staan en waar elk jaar opnieuw dienstverlening aan beantwoordt onder de vorm van een vlot betalingsverkeer tussen ouders en school.

De betrokken school verklaart ter zitting dat het systeem van de elektronische sleutel uitgebreid in de diverse participatieorganen is besproken. Het schoolreglement bevat trouwens een omstandige uiteenzetting over de elektronische sleutel en zijn consequenties. Voor zover de vragende partij het schoolreglement heeft ondertekend is er voldoende informatie op voorhand over de financiële gevolgen van de sleutel.

De Commissie herneemt tenslotte haar standpunt dat discussies tussen schoolbestuur en ouders over betalingswijze van de bijdrage geen impact mag hebben op de toegang van de leerling tot leren en opvoeden.

De Commissie komt tot het volgende advies:

Vermits niet aangetoond wordt dat handelingen gesteld werden die strijdig zijn met het principe van de kosteloze toegang, de aangerekende kosten voor de betaalsleutel en de gevraagde waarborg redelijk en realistisch voorkomen en de betaalsleutel slechts individueel kan gebruikt worden, ziet de Commissie geen bezwaar in het door de directie genomen initiatief en de praktische uitvoering ervan.

Brussel, 4 oktober 2004

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter